

Føroyingar eru ikki tablettmisbrúkarar ella narkomanar

Løgreglan skapar ósing at uppgeva ávísar mongd av smuglaðum hasji, uttan at grundgeva hvussu teir eru komnir fram til talið

Hajshundur verður keyptur

Ósingin um hasjmálið kann hava við sær, at áhugin fyri at royna hasj verður størri

Hetta vóru nakrir av upplýsingunum og áskoðanum, sum komu fram á panelfundinum í Lærarahellini mikukvöldið, har Ungtemplarasambandið Føroya skipaði fyri um hasj og narkotika.

Paneluttakarnir vóru: Suni Vinther, politistur, Sølvi Winther Olsen, lækni, Eyðun Joensen, sálfrøðingur, Karin Kjølbro, kriminalforsorgin og Eilíf Samuelsen, landsstýrismaður.

Orðstýrari var Jógvan Sundstein.

Hóast vánaveður og at útvarpið sendi úr Tinginum hetta kveldið, so var Lærarskúlahellin á tremur av fólki í øllum aldri, sum vildu vita meira um hasj og narkotika og um hetta verður nýtt í Føroyum.

Um fólk høvdu hug at luttaka meira aktivt í tjakinum, so vóru nógv forðaði í hesum, tí Sjónvarpið tók fundin upp á video. Hetta gjørdi, at fólk sum vildu seta spurningar fram, noyddust fram á talarastólin, um tey skuldu hava orðið. Hetta í sjálvum sær var møguleiga

við til, at sjónarmiðini ikki vóru so mong, ella so fjølbroytt.

Í framleggini hjá paneluttakarunum komu nógvir upplýsingar fram. Serliga tal tilfarið visti, at nógv umrødda hasjismuglingin, sum løgreglan vil vera við hefur verið í 1982, kanska ikki samsvart veruleikanum.

Gagnligt var 'at tøluni hjá løgregluni um smugling av hasji í 1982 vóru samanborin við tøl fyri Danmark, sum vistu, at tey 109 kilo hasj eru so stór mongd, sum ikki kann hava verið nýtt í Føroyum burturav.

Karin Kjølbro segði m.a. um upplýstu tøluni hjá løgregluni: Um hesi tøl skulu sammetast við dansk viðurskipti, so roykja føroyingar 50 pst. meira hasj árliga enn danir. Tað vil siga allir føroyingar, eisini oldingar og pinkubørn iroknað, hava roykt hasj 36 ferðir árliga, og tá hava fimm fólk verið um eina pípu sum nýtir 1/4 ella 1/2 gram hvørja ferð!

Karin Kjølbro upplýsti annars, at Kriminalforsorgin hevði 29 fólk, sum

vóru í Kriminalforsorgini tí tey vóru undir eftirlit vegna dóm ella leyslatin upp á roynd. Av hesum 29 persónum vóru tveir, ið nýttu narkotisk evni tá høvi var til tað, umframt sjei fólk sum søgdu, at tey royktu hasj, tá tey fingtu tað í boði.

Keypa hasjhund

Fyri fáum døgum síðan varð dunkerð í bløðunum, sum kanska innanríkisráðgjafið tók í nýtslu 24. februar 1981. Hetta er umfarsskriv sum umfatar nýggj narkotisk evni, ið eru komin fram á marknaðin innan heiluvág, og sum nágreiniliga sigur, hvørji evni eru dusandi. Landsstýrið hevur eisini sett ein arbeiðsbólk at kanna revsilógina fyri serliga grov lógarbrot innan sølu av narkotiskum evnum.

Í Føroyum er galdandi upp til seks ára fongslur fyri brot á hesa lóg, meðan danir hava sett revsitíðina upp til 10 ár fyri serliga grov lógarbrot, eitt nú sølu av narkotiskum evnum.

Eilíf Samuelsen upplýsti á fundinum, at Landsstýrið hevði jattað pening til keyp av hasjhundi.

Eilíf Samuelsen segði víðari: — Um vit skulu forða fyri størri misnýtslu av hasj og narkotika, so noyðast reglurnar at broytast viðvíkjandi revsitøkunum fyri teimum, sum selja narkotisk evni, her serliga hugsað um teir sokallaðu bakmenn, sum ríka seg upp til ólukku fyri tey, ið verða bundin av narkotika og hasj.

Eilíf Samuelsen helt at nú átti at verið upplýst um ymsu evnini og at áleggja lögregluvaldinum og tollvaldinum, at fáa borið so í bandi, at slík evni ikki sluppu inn í landið. Eitt nú við at kanna ferðafólk og skip, sum koma hendavegin.

Sølvi Winther Olsen greiddi frá hasj og narkotiskum evnum, og hvussu hesi ávirkaði einstaklingin. Hann nam eisini við spurningin, hví fólk gerast narkomanar. Oftast hevur verið nevnt, at persónliga umhvørvið og sosialu við-

urskiptini hjá ungum eru soleiðis, at summi gerast bundin at narkotiskum evnum, tí tey eru meiri móttakilig enn ung ið eru betri fyri samfelagsliga.

Hann greiddi frá narkomani, sum hann hevði kent, — hann var deyður nú, men sum kortini kom frá góðum heimi, har hinir familjulimirnir virkaðu væl í samfel-

agnum. Kortini gjørdist hann narkomanur. Sølvi Winther Olsen tók fram, at summi fólk í persónleikanum møguleika hava frávik, sum í serligum føri elvir til narkomani, um umstøðurnar eru til tað.

Heldur sakligt tjak enn ósing

Eyðun Joensen helt ikki at umrøðan um tey 109 kiloini av hasji ikki átti at verið nýtt sum páskot fyri at skapa ósing millum fólk.

— Hesin trupulleiki gerst ov einfaldur, bert tí tað nú er komið fram, at føroyingar roykja hasj! Hann helt at tað hevði verið gagnligari við sakligum tjaki um spurningin.

Eyðun upplýsti, at ein kanning, ið júst er gjørd á psykiatriskum deild vísir, at 16 fólk eru innlögð í tíðarskeiðnum 1970–82, sum hava verið bundin av narkotiskum evnum. Hann segði eisini, at ein partur av hesum sjúklingum vóru útlendingar, sum vóru komnir hendavegin.

— Hesi tøluni vísa, at frá

ein sjúkling niður í ongan árliga eru vorðin sjúk, tí teimum tørvaðu narkotisk evni, sum tey vóru bundin at.

Um viðurskiptini skuldu sammetast við íbúgvartalið í Danmark, so skuldi talið av narkomanum og tablettmisbrúkarum í Føroyum verið 50 árliga.

Av tí at vit bert vita um tey fólk sum verða innlögð, og tí danir gera metingar í sambandi við kanningar, so kunnu hesi tøl ikki nýtast hjá okkum.

Samanumtikið kann sigast, at misnýtslan av tablettum og øðrum narkotiskum evnum er evarsliga litil hjá okkum, segði Eyðun Joensen.

Eyðun Joensen kom eisini inn á spurningin, hví fólk gjørdust narkomanar. Hann nevndi samfelagslig viðurskipti hjá einstaklinginum og støða hansara í samfelagnum. Nakað bendi á, at fólk sum gjørdust bundin av narkotiskum evnum høvdu ofta frávik í persónleikanum.

Um slík fólk komu undir serligar umstøður og gjørdist narkomanar, so høvdu tey eisini størri møguleika at fáa eina sinnissjúku. Hesi fólk vóru kanska disponibíl, men um tey ikki vóru bundin av narkotika, so var sjúkan annars ikki komin til sjóndar.

Blomsturbørnini

Suni Vinther greiddi í framleggini síni frá blomsturbørnunum, sum hann á fyrsta sinni lærði at kenna, tá hann gekk á Politiskúlanum í Keypmannahavn.

Hóast áhoyrarnir helst vóru mest áhugaðir fyri at hoyra um kanningararbeiði, sum løgreglan í seinastuni sigst hava gjørt, so kom einki nýtt fram.

Suni Vinther visti frá at siga, at tað ikki var nýtt at føroyingar brúktu narkotisk evni. Eitt nú vóru medisinkistur á bátum mangan fyri, at hesi evni vóru horvin, tá skip komu av fiskileið, tí manningar høvdu brúkt tað til innspærningar. Fleiri fólk í Føroya Rætti høvdu eisini víðgengið, at tey høvdu brúkt morfínevni, segði Suni Vinther.

Eitt sindur burturvið var lýsingin hjá Suna Vinther um føroyska gentu, sum í samrøðu við Öyggyarskegga hevur sagt, at Kristiania — friðkið í Keypmannahavn líktist so nógv eini